

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
32016455	IES Julio Prieto Nespereira	Ourense	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Bacharelato	Antropoloxía	1º Bac.	4	140

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	5
4.1. Concrecións metodolóxicas	11
4.2. Materiais e recursos didácticos	11
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	12
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	12
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	13
6. Medidas de atención á diversidade	13
7.1. Concreción dos elementos transversais	14
7.2. Actividades complementarias	14
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	15
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	15
9. Outros apartados	15

1. Introducción

O que diferencia claramente a antropoloxía doutras disciplinas veciñas é, sen lugar a dúbidas, o seu marcado e específico carácter global e comparativo. Os pobos, as crenzas, a cultura ... son observados baixo a potente lente dunha análise obxectiva que, de seguro, debe contribuír de xeito decisivo ao coñecemento da persoa como tal e, sinaladamente, como ser social; e hoxe engadiríamos global. Pero, ademais, esta materia proporciona múltiples perspectivas, xa que combina outras achegas de saberes e perspectivas diversas. A rica combinación de saberes e contribucións que converxen nesta materia convértena nunha área singular para tratar de lle insuflar aos alumnos e ás alumnas un aire de comprensión e universalidade. Esta riqueza perspectivística pode axudar o alumnado dun xeito determinante, por unha banda, a alcanzar unha madureza como persoa e, por outra, a fixar e relacionar diversos coñecementos que foi adquirindo na súa traxectoria académica: filosofía, bioloxía, linguas, historia, economía, arte, etc. Daquela a Antropoloxía convértese por dereito propio nunha materia que, caracterizada pola súa inherente transversalidade. Pero é que a antropoloxía como estudo da humanidade, dos pobos antigos e modernos e dos seus estilos de vida proporciónalle ao discente unha visión de amplo espectro que pode axudalo a entender de forma madura e intelixente o mundo global en que nos movemos, a realidade do lugar no que vive e a súa condición de persoa.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Identificar o obxecto de estudo da antropoloxía, empregando con propiedade os seus conceptos e termos e discernindo entre as súas ramas e escolas para analizar e comprender os problemas propios do seu campo.			2		11	1		1
OBX2 - Entender e valorar as reflexións que a filosofía ven facendo desde os seus inicios sobre a natureza humana, guiada pola intención de atopar aquel ou aqueles elementos que puidesen constituír o feito radical e específico que nos caracteriza, facendo unha comparación histórica das respostas así como confrontándoas coas aportadas por outras ramas do saber, para apreciar que, malia a historicidade das respostas, a cuestión de entender en que consiste ser humano parece que formará parte perenne das interrogacións que nos facemos para dármonos sentido e darllo ao mundo.	1-2		2	1	40	3		1
OBX3 - Examinar o proceso de hominización debuxando a árbore filoxenética do ser humano e reconstruíndo o curso da evolución humana mediante o estudo dos restos fósiles, e clarificar o proceso de humanización identificando os distintos factores que interveñen nel, para manter unha actitude harmoniosa e respectuosa co medio e cos seres vivos, así como unha actitude crítica ante posturas dogmáticas respecto á aparición do ser humano ou ás diferenzas entre individuos e grupos humanos.	2-3	3	2	1	20-31	1-2-4		1

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX4 - Recoñecer a gran variabilidade da especie humana froito da bioloxía, identificando as achegas relativas á herdanza, a cultura e a interacción co medio ambiente nas poboacións humanas anteriores e actuais, para construír unha actitude crítica e de rexeitamento ante as discriminacións por razón de xénero, orixe racial ou étnica, lugar de nacemento ou veciñanza e unha actitude respectuosa e solidaria con todo ser humano e cos outros animais.	2-3	3	2	1	20-31	1-2-3-4		1
OBX5 - Entender ao ser humano como animal social, e estudar a cultura e a sociedade desde un punto de vista antropolóxico, incidindo nos métodos de investigación e nas diferentes escolas antropolóxicas, comprendendo a importancia da endoculturación e da antropoloxía do parentesco, e analizando o etnocentrismo e o relativismo cultural, para entender a construción social da cultura, a diversidade cultural e as actuais culturas globalizadas.	1-2-5	3	2-4	1-2	40	1-2-3		1
OBX6 - Analizar a importancia da produción cultural, tanto material como inmaterial, para comprender os procesos de patrimonialización cultural, entender e valorar os aspectos e as manifestacións propias da cultura galega, e para poder desenvolver traballos etnográficos ou etnolóxicos sobre a mesma.	1-2-3	3	2-4	1-2	31-40	1-2-3	3	1-2

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	A antropoloxía como saber		17	23	X		
2	Antropoloxía física: hominización e humanización		17	23	X		
3	Antropoloxía cultural		33	46		X	
4	Antropoloxía social		23	24			X
5	Antropoloxía filosófica		10	24			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	A antropoloxía como saber	23

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Delimitar e precisar o campo de estudo da antropoloxía, así como a súa metodoloxía e as súas técnicas.	35	PE	100
CA1.2 - Definir e concretar o obxecto peculiar de estudo das ramas da antropoloxía.	35		
CA1.3 - Diferenciar a antropoloxía doutros saberes.	35		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- A Antropoloxía. - Definición. - Obxecto. - Fins. - Método e técnicas dos estudos antropolóxicos. - Ramas da antropoloxía. - Antropoloxía física. - Antropoloxía sociocultural. - Antropoloxía filosófica. - A antropoloxía e a súa relación con outros saberes.

UD	Título da UD	Duración
2	Antropoloxía física: hominización e humanización	23

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.1 - Analizar o proceso de hominización, repasando o rexistro de restos fósiles que testemuñan o proceso evolutivo que levou á posibilidade de esclarecer a árbore filoxenética do ser humano ata a aparición da especie homo sapiens, a través do estudo das especies prehomínidas e homínidas.	35	PE	100
CA3.2 - Coñecer a humanización como proceso evolutivo de adaptación ao medio, comprendendo a plasticidade biolóxica do ser humano que lle permitiu crear a cultura a través da análise da importancia da linguaxe simbólica, da fabricación de ferramentas, da transmisión de coñecementos e do pensamento abstracto.	35		
CA3.3 - Recoñecer a gran diversidade e variabilidade da especie humana a través do traballo colaborativo do alumnado, fortalecendo nel unha actitude positiva e respectuosa cara ás diferenzas, apreciándoas como enriquecedoras.	35		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- A evolución humana: o proceso de hominización. - A orixe do homo sapiens desde o punto de vista evolutivo. - A árbore filoxenética. - O proceso de humanización. - A adaptación do homo sapiens ao medio: a linguaxe, a técnica e o pensamento abstracto. - O papel da muller na humanización. - A diversidade biolóxica das poboacións humanas. - O papel da herdanza, a cultura e o medio ambiente na mesma. - Significado das variacións físicas das poboacións humanas e a súa importancia para o conxunto da especie.

UD	Título da UD	Duración
3	Antropoloxía cultural	46

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.1 - Definir ao ser humano desde a súa dimensión social e cultural, entendendo a súa pertenza a diferentes grupos sociais, e comprendendo a noción de rol social e cultural.	35	PE	100
CA4.2 - Analizar o termo cultura, asumindo a súa importancia social, salientando os axentes e os procesos de endoculturación, distinguindo as achegas das diferentes escolas antropolóxicas, e comprendendo as perspectivas emic e etic.	35		
CA4.3 - Comprender, aceptar e valorar a diversidade cultural e as diferenzas sociais, entendendo as implicacións do etnocentrismo e do relativismo cultural, e distinguindo entre multiculturalismo, interculturalismo e transculturalismo.	35		
CA4.4 - Describir e entender as producións culturais, tanto materiais como inmateriais, e comprender a importancia da patrimonialización da cultura nas sociedades actuais.	35		
CA4.5 - Entender a importancia da linguaxe e do parentesco en todos os procesos culturais e sociais ao longo do tempo.	35		
CA4.6 - Reflexionar sobre os aspectos propios da cultura e da sociedade galega, desenvolvendo un traballo de campo, desde os puntos de vista etnográfico ou etnolóxico.	35		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- A Antropoloxía sociocultural. - Os métodos de investigación. - As escolas antropolóxicas. - O ser humano como animal social. - O rol social e cultural. - A dimensión social e cultural da linguaxe. - As diferenzas sociais. - Definición de cultura e endoculturación. - A construción social da cultura. - Culturas tradicionais e culturas globalizadas. - A diversidade cultural. - Etnocentrismo e relativismo cultural. A análise da cultura desde as perspectivas emic e etic. - Multiculturalismo, interculturalismo e transculturalismo.

Contidos

- A diversidade cultural sobre o sexo: sexualidade, sexo e xénero.
- Os universais culturais.
- A produción cultural material e inmaterial.
- O hábitat.
- Os costumes e tradicións.
- As manifestacións culturais.
- Antropoloxía do parentesco.
- Antropoloxía cultural galega e a súa patrimonialización. Etnografía e etnoloxía.

UD	Título da UD	Duración
4	Antropoloxía social	24

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.1 - Definir ao ser humano desde a súa dimensión social e cultural, entendendo a súa pertenza a diferentes grupos sociais, e comprendendo a noción de rol social e cultural.	35	PE	100
CA4.2 - Analizar o termo cultura, asumindo a súa importancia social, salientando os axentes e os procesos de endoculturación, distinguindo as achegas das diferentes escolas antropolóxicas, e comprendendo as perspectivas emic e etic.	35		
CA4.3 - Comprender, aceptar e valorar a diversidade cultural e as diferenzas sociais, entendendo as implicacións do etnocentrismo e do relativismo cultural, e distinguindo entre multiculturalismo, interculturalismo e transculturalismo.	35		
CA4.4 - Describir e entender as producións culturais, tanto materiais como inmateriais, e comprender a importancia da patrimonialización da cultura nas sociedades actuais.	35		
CA4.5 - Entender a importancia da linguaxe e do parentesco en todos os procesos culturais e sociais ao longo do tempo.	35		
CA4.6 - Reflexionar sobre os aspectos propios da cultura e da sociedade galega, desenvolvendo un traballo de campo, desde os puntos de vista etnográfico ou etnolóxico.	35		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

- A Antropoloxía sociocultural.
- Os métodos de investigación.
- As escolas antropolóxicas.
- O ser humano como animal social.
- O rol social e cultural.
- A dimensión social e cultural da linguaxe.
- As diferenzas sociais.
- Definición de cultura e endoculturación.
- A construción social da cultura.
- Culturas tradicionais e culturas globalizadas.
- A diversidade cultural.
- Etnocentrismo e relativismo cultural. A análise da cultura desde as perspectivas emic e etic.
- Multiculturalismo, interculturalismo e transculturalismo.
- A diversidade cultural sobre o sexo: sexualidade, sexo e xénero.
- Os universais culturais.
- A produción cultural material e inmaterial.
- O hábitat.
- Os costumes e tradicións.
- As manifestacións culturais.
- Antropoloxía do parentesco.
- Antropoloxía cultural galega e a súa patrimonialización. Etnografía e etnoloxía.

UD	Título da UD	Duración
5	Antropoloxía filosófica	24

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Analizar o papel da antropoloxía filosófica entre as outras disciplinas filosóficas mediante a consideración rigorosa do papel que xoga o ser humano na definición mesma desas disciplinas, e a lectura crítica de textos centrais da tradición do pensamento occidental que perfilan esa relación.	35	PE	100
CA2.2 - Reflexionar sobre a situación filosofía na súa análise do ser humano, logo da conformación da antropoloxía sociocultural como ciencia social autónoma e da antropoloxía físicobiolóxica como ciencia natural que estuda a natureza humana, debatendo de xeito argumentado e construtivo sobre a posibilidade dun espazo propio para esa indagación filosófica.	35		
CA2.3 - Repasar as variacións históricas de teorías que, tanto en tradicións non occidentais como na nosa tradición filosófica, xurdiron para explicar a natureza humana, encadrando esas variacións nas grandes liñas que determinaron as diferenzas entre as distintas épocas da historia da filosofía.	35		
CA2.4 - Presentar organizadamente as grandes teorías filosóficas que pretenderon dar co trazo da especificidade dos humanos, usando ferramentas TIC axeitadas e, de ser o caso, confrontando os argumentos desas teorías cos coñecementos aportados, tanto no eido sociocultural como no físico-biolóxico, por outras disciplinas antropolóxicas alleas á filosofía.	35		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- A antropoloxía entre as disciplinas filosóficas. - A posición ontolóxica do ser humano. - As raíces antropolóxicas da ética, a estética e a filosofía política. - A antropoloxía filosófica na era da antropoloxía físico-biolóxica e da antropoloxía sociocultural. - A idea da natureza humana na tradición filosófica. - O problema da natureza humana desde outros horizontes culturais. - Na filosofía antiga. - No medievo. - Do renacemento á ilustración. - Desde o século XIX. - A busca da especificidade humana. - Autoconsciencia e consciencia da finitude.

Contidos

- A linguaxe e o simbolismo.
- A praxe en liberdade.
- As paixóns e os afectos.

4.1. Concrecións metodolóxicas

As orientacións metodolóxicas propostas a continuación apuntan á potenciación e consolidación de competencias traballadas . De acordo con este criterio, as metodoloxías concretas empregadas polo profesorado nesta materia deberán orientarse a:

- Potenciar unha autonomía progresiva, por parte do alumnado, na obtención, análise e procesamento da información referida ás cuestións e problemas propostos.
- Promover o diálogo e o debate horizontal entre iguais como un medio para desenvolver estratexias de conceptualización, información e comunicación intelectual.
- Manter un modelo de aprendizaxe funcional no cal as nocións que se van adquirindo sexan aplicadas á vida real ou virtual.
- Promover a lectura e análise de textos, así como a composición de textos propios e exposicións orais e escritas.
- Normalizar o uso de vocabulario técnico específico e esixir uns niveis de rigor lóxico e de coherencia argumentativa tanto nas producións orais coma nas escritas.
- Manter unha perspectiva histórica que permita rastrexar as orixes da humanidade e a evolución física, social e cultural.
- Ofrecer instrumentos e estratexias de autoanálise e autoavaliación para detectar os avances e carencias no proceso de aprendizaxe.
- Actuar seguindo pautas de estándares profesionais na esixencia do traballo individual e colectivo: puntualidade, dedicación, actitude, rendementos, seguimento das instrucións de traballo, resultados materiais e formais, etc.

Ao inicio de cada unidade didáctica farase unha introdución a cada UD activando os coñecementos previos do alumnado. Logo, explicará a profesora e desenvolverá as actividades e proxectos propios da UD cun resume ou síntese final dos contidos e procesos presentado.

Nas aulas o alumnado traballará ou ben en grupos ou ben individualmente.

Preténdese realizar unha adecuada contribución ao Plan Lector do Centro, coa proposta de lectura voluntaria de distintos libros relacionados coa materia, así como coa lecturas de artigos xornalísticos e textos do libro do alumno/a. Así mesmo, contribuirase ao Plan TICs coa proxección de vídeos, clases expositivas empregando presentacións dixitais, etc...

A materia tamén deberá contribuír a outros plans incluídos no Proxecto Educativo do centro como o Plan de Actividades do Departamento de Orientación, o Plan de Acción Titorial, o Plan de Atención á Diversidade ou o Proxecto Lingüístico de Centro, tendo presente en todo momento a Programación Xeral Anual que se redactou a inicio de curso.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación

- Lbro de texto: “ANTROPOLOXÍA”, de Eva Garea, Ed. XERAIS
- Libros do Departamento do Departamento de Filosofía e da Biblioteca do Instituto.
- Mapas.
- Material elaborado polo Departamento.

- Montaxes, reportaxes e DVDs que se proxectarán no cañón de vídeo.
- Textos e artigos

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Nas dúas primeiras semanas do curso realizarase tarefas escritas e orais para determinar o nivel e grao de familiaridade cos conceptos da antropoloxía.

Servirá para adaptar os procesos de ensino aprendizaxe aos rasgos específicos e individuais do alumnado.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	17	17	33	23	10	100
Proba escrita	100	100	100	100	100	100

Criterios de cualificación:

A. Notas de clase derivadas do traballo persoal encomendado , e da participación nos debates e exposicións propostos. (20% da nota de cada avaliación).

B. Probas obxectivas (80% da nota de cada avaliación).Serán cualificados sobre 10 e o aprobado estará no 5. No caso de que realicen dous ou máis exames hai que superar a cualificación de 3,5 en cada un para obter o aprobado.

A valoración positiva dos instrumentos de avaliación terá en conta:

- O traballo diario do alumnado e a participación activa na aula.
- Os conceptos aprendidos e asimilados a través do exame de cada avaliación.

- Como norma xeral, para determinar a nota media da avaliación redondearanse os decimais ao número enteiro máis próximo: menos de 0,6 á baixa e máis de 0,6 á alza , sempre que se supere o 5.

Criterios de recuperación:

A recuperación de cada avaliación consistirá nun exame que avaliará a adquisición e adecuada utilización de conceptos e contidos da materia e correspondentes á totalidade da avaliación. Será superada cando a súa nota sexa igual ou superior a 5.

- Por problemas de tempo é moi probable que non haxa recuperación da terceira avaliación; nese caso aquel que a suspenda deberá recuperala na repesca final.

- A nota final será o resultado obtido facendo media aritmética das tres avaliacións e o aprobado obtense superando o 5 en cada unha delas.

- Os alumnos que teñan as tres avaliacións suspendas examinaranse na proba extraordinario de Xuño, pero aqueles que teñan unha ou dúas avaliacións suspendas terán outra oportunidade mediante unha recuperación final que será superada cando a súa nota sexa igual ou superior a 5.

- Na proba extraordinaria de Xuño haberá un exame no que deberán responder a cuestións relativas aos tres bloques

de contido. A proba extraordinaria será superada cando a súa nota sexa igual ou superior a 5.

En xuño darase prioridade á realización de actividades de apoio, de reforzo e de recuperación para o alumnado con materias sen superar e preparación das probas extraordinarias. O alumnado que teña superada a materia nese mesmo período fará actividades de apoio, reforzo, recuperación ou ampliación.

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

A recuperación desta asignatura será mediante probas escritas ao longo do curso.

6. Medidas de atención á diversidade

Non se pode fomentar un proceso de aprendizaxe ensinanza da filosofía sen individualizalo a cada alumnado. Neste sentido as medidas de atención a diversidade son actuacións, estratexias e / ou programas destinadas a proporcionar resposta ás necesidades educativas do alumnado (artigo 7 decreto 229/2011, da lei orgánica 2/2006 de 3 maio).

Na avaliación previa e en coordinación coa xunta de avaliación e o departamento de orientación se desenvolveran as seguintes medidas no caso de ser precisas.

ORDINARIAS: Facilitan a adecuación do curriculum sen alteracións significativas dos obxectivos, contidos nin dos Criterios de avaliación Dan resposta as diferenzas en competencias, motivación, estratexias, estilos e ritmos de aprendizaxe. Sinalamos as seguintes:

- 1) Adaptación da xestión da aula as características concretas da aual, favorenzo o acceso aos recursos e a convivencia.
- 2) Adecuación da programación ao alumnado e circunstancias do seu contorno. Logo de identificadas as barreiras (accesibilidade física, sensorial, cognitiva e emocional) deseñaranse actividades partindo dos principios do deseño universal de aprendizaxe para que as aprendizaxes sexan accesibles.
- 3) Metodoloxías baseadas no traballo colaborativo en grupos heteroxéneos, titoría entre iguais, aprendizaxes por proxectos.
- 4) Adaptación dos tempos, dos instrumentos e dos procedementos de avaliación ás circunstancias do alumnado, tales como, forma de comunicación co alumnado, secuenciación de tarefas, verificación da comprensión das tarefas, dispoñibilidade dos recursos tecnolóxicos, concesión do tempo necesario. Aplicaranse as propostas recollidas nos plans, proxectos, programas, guías e protocolos elaborados pola Consellería.
- 5) Aulas de atención educativa e convivencia. No caso de ser preciso derivar alumnado, o profesorado proporcionará as tarefas que debe realizar, que serán corrixidas e avaliadas.
- 6) Reforzo educativo. Posta en práctica de mecanismos de reforzo tan pronto como se detecten dificultades no progreso do alumnado.
- 7) Programas de enriquecemento curricular para o alumnado que presenta altas capacidades intelectuais.

EXTRAORDINARIAS. Diseñadas para atender necesidades específicas de apoio que requiran modificacións significativas do curriculum ou supoñan unhamodificación organizativa ou ben do xeito de acceder ao curriculum ou da modalidade de escolarización. Serán aplicadas cando as ordinarias sexan insuficientes ou se demostren esgotadas. Son casos nos que ai barreiras singificativas para conseguir os obxectivos da aprendizaxe axeitadas ao seu desenvolvemento (atraso madurativo, transtornos do desenvolvemento relacionados coa linguaxe e/ou comunicación, descoñecemento da (s) lingua(s) de aprendizaxe, vulnerabilidade socio educativa ou polas altas capacidades entre outras).

(1) Flexibilización da duración do período de escolarización na etapa de bacharelato. Dirixido a alumnado con altas capacidades intelectuais ou alumnado con necesidades educativas especiais.

(2) Atención educativa ao alumnado que, por circunstancias diversas, presenta dificultades para unha asistencia continuada ao centro. O docente coordinado polo profesorado titor e co asesoramento da xefatura do departamento de orientación, elaborará unha proposta de actividades educativas empregando medios telemáticos para a entrega, seguimento e avaliación e adoptará medidas que promovan a súa inclusión.

En colaboración co titor e o departamento de orientación se fara unha planificación e desenvolvemento de actuacións destinadas ao axuste dos procesos de ensino e aprendizaxe. Na avaliación inicial permitirá adaptar as ensinanzas ao alumnado e facilitar a debida progresión na súa aprendizaxe.

No proceso de avaliación promoverase o uso de instrumentos de avaliación variados, diversos, flexibles e adaptados ás distintas situacións de aprendizaxe que permitan a valoración obxectiva do alumnado e garantan que as

condicións de realización dos procesos asociados á avaliación se adapten ás necesidades do alumnado con necesidade específica de apoio educativo. Propóránse medidas de reforzo individualizadas mediante lecturas, vídeos e outros materiais complementarios para alumnado que presente dificultades coas competencias básicas. Todos eles dispoñibles a través da aula virtual.

Propóránse diferentes canles para a presentación das tarefas que, de acordo coa teoría das Intelixencias Múltiples, se adapten mellor a cada un dos alumnos e alumnas. Así en cada unidade serán de elección unha serie de tarefas que propoñen formas de realización adaptadas a cada unha destas intelixencias (infografías, comics, videopresentacións, textos...)

Neste sentido para os alumnos con Necesidades Específicas de Apoio Educativo serán deseñadas de xeito específico actividades en cada unha das unidades didácticas (enunciados curtos, unir, completar, ordenar, sinalar...), así como probas escritas adaptadas ás súas características específicas. Estas probas, se ben presentarán os mesmos contidos en concordancia cos criterios de avaliación, estarán formuladas de xeito máis directo e compostas por cuestións análogas ás anteriormente comentadas. Sempre coa finalidade de potenciar o espírito crítico, a autonomía do alumnado . Todo isto sen prexuízo de que a medida que avance o curso poida detectarse a necesidade deste tipo de actividades individualizadas noutros alumnos/as establecéndose, de ser o caso, os necesarios reforzos educativos.

Por outra banda, tamén están previstas actividades de ampliación para aquel alumnado que presente un maior ritmo de aprendizaxe. Tratarase de actividades motivadoras, que en todo caso vaian máis aló dos xa afianzados mínimos da materia e que supoñan un maior desafío na busca de información, así como a interrelación dos diferentes contidos. Nas actividades voluntarias especificadas na metodoloxía ofreceránse este tipo de reforzos.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5
ET.1 - comprensión lectora	X	X	X	X	X
ET.2 - expresión oral e escrita	X	X	X	X	X
ET.3 - comunicación audiovisual	X	X	X	X	X
ET.4 - competencia dixital	X	X	X	X	X
ET.5 - emprendemento social	X	X	X	X	X
ET.6 - fomento do espírito crítico e científico	X	X	X	X	X
ET.7 - igualdade de xénero	X	X	X	X	X

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
sen determinar , en principio	Por determinar	X	X	X

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Adecuación da programación didáctica e da súa propia planificación ao longo do curso académico
1. Adecuación do deseño das unidades didácticas, temas a partir dos elementos do currículo.
2. Adecuación da secuenciación e da temporalización das unidades didácticas
3. O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e a temporalización previstas.
Organización xeral da aula e o aproveitamento dos recursos
5. Adecuación dos materiais didácticos utilizados.
6. Adecuación do plan de avaliación inicial deseñado, incluídas as consecuencias da proba.
Clima de traballo na aula
4. Adecuación da secuencia de traballo na aula.

Descrición:

Cada indicador valorarase nunha escala do 1 ao 4, indicando o 1 a menor consecución e o 4 a maior. Os resultado desta avaliación recolleranse na memoria final de curso e poñerase en coñecemento na reunión do Departamento para poder incorporar melloras en vindeiros cursos.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

Farase un seguimento a través da aplicación Proens dúas veces por avaliación, correspondendo coas unidades didácticas que se desenvolven en cada unha, para poder adiantarnos aos cambios no proceso de ensino aprendizaxe. Estes seguimentos faranse de xeito individual Neste seguimento terase en conta: 1. Se as sesión prevista por UD foron as suficientes e se anotaran datas de inicio e final de cada UD. 2. O grao de cumprimento do desenvolvemento das UD. 3. Propostas de mellora 4. Concreción das propostas de mellora para materializar en cursos vindeiros.

9. Outros apartados